

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 31-03-2016 r.

Sąd Rejonowy w Koninie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Kinga Śliwińska – Buśkiewicz

Protokolant: Katarzyna Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 17-03-2016 r. w Koninie

sprawy z powództwa **Gimnazjum nr (...) w K.**

przeciwko **J. B. (1), M. S. (1)**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. B. (1) na rzecz powoda kwotę 15.300 zł (piętnaście tysięcy trzysta złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.12.2014 r. do dnia 31.12.2015r. i ustawowymi odsetkami w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 3,5 punktów procentowych od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego M. S. (1) na rzecz powoda kwotę 15.300 zł (piętnaście tysięcy trzysta złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18.12.2014 r. do dnia 31.12.2015r. i ustawowymi odsetkami w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 3,5 punktów procentowych od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;
3. zasądza od pozwanego J. B. (1) na rzecz powoda kwotę 3.165 zł (trzy tysiące sto sześćdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
4. zasądza od pozwanego M. S. (1) na rzecz powoda kwotę 3.165 zł (trzy tysiące sto sześćdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Kinga Śliwińska – Buśkiewicz

Sygn. akt IV P 15/15

UZASADNIENIE

Powód Gimnazjum Nr(...) w K. wniósł przeciwko J. B. (1) i M. S. (1) pozwy o zapłatę kwot po 15.300zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2014 r., a odnośnie M. S. (1) od dnia 18 grudnia 2014 r. - do dnia zapłaty od każdego z nich oraz o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że pozwanych i powoda łączył stosunek pracy. Z dniem 31.08.2012 r. powód dokonał wypowiedzenia stosunku pracy i rozwiązał go. W związku z tym pozwani nabyli prawo do odprawy przysługującej nauczycielom zwalnianym z pracy w związku z likwidacją szkoły lub zmianami organizacyjnymi. Pozwanym wypłacono odprawę w wysokości po 15.300 zł. Na skutek odwołania od wypowiedzeń umowy o pracę do Sądu Rejonowego w Koninie, wyrokiem z dnia 20.05.2013 r. pozwani zostali przywróceni do pracy. W związku z tym zdaniem powoda wypłacona odprawa stała się świadczeniem nienależnym. Ponownie z dniem 31.08.2014 r. powód wypowiedział pozwany umowy o pracę. Pismem z dnia 01.09.2014 r. powód powiadomił pozwanych, że przysługująca im z tytułu rozwiązania stosunku pracy odprawa została pomniejszona o nienależną odprawę wypłaconą w 2012 r. Pozwani nie wyrazili jednakże zgody na takie rozliczenie. Zgłosili sprawę do Państwowej Inspekcji Pracy,

która nakazała powodowi wypłacenie odprawy z tytułu rozwiązania z dniem 31.08.2014 r. stosunku pracy. Pozwani mimo wezwań nie zwrócili należnych powodowi kwot po 15.300 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództw w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego i opłat skarbowych od pełnomocnictwa wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazali, że na chwilę wytoczenia powództwa nie są już wzbogaceni, gdyż w całości zużyli wypłacone im sumy, a zużycie to miało charakter bezproduktywny. Na skutek bowiem rozwiązania z pozwanymi stosunków pracy znaleźli się oni w bardzo trudnych sytuacjach materialnych i popadli w kłopoty finansowe. Pieniądze pochodzące z odpraw przeznaczyli w całości na zaspokojenie bieżących potrzeb konsumpcyjnych swoich oraz swych rodzin. Poza tym pozwani podnieśli, że domaganie się przez powoda zwrotu wypłaconych pozwanym świadczeń jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno- gospodarczym przeznaczeniem tego prawa. Pozwani również obecnie znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Postanowieniem z dnia 20.01.2015 r. połączono w/w sprawy z powództwa Gimnazjum nr (...) w K. przeciwko J. B. (1) prowadzoną pod sygn. akt IV P 15/15 ze sprawą z powództwa Gimnazjum nr (...)w K. przeciwko M. S. (1) pod sygn. akt IV P 16/15 i prowadzono łącznie obie sprawy pod sygn. akt IV P 15/15.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany J. B. (1) był zatrudniony u powoda Gimnazjum nr (...)w K. ostatnio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony z dnia 01.09.2005 r. na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego. Z dniem 27.07.2006 r. pozwany uzyskał stopień nauczyciela mianowanego.

Pozwany M. S. (1) był zatrudniony u powoda Gimnazjum nr (...) w K. ostatnio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony z dnia 01.09.2005 r. na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego. Z dniem 12.12.2005 r. pozwany uzyskał stopień nauczyciela mianowanego.

(dowód: akta sprawy Sądu Rejonowego w Koninie sygn. IV P 247/12)

Z dniem 31.08.2012 r. powód dokonał wypowiedzenia stosunku pracy i rozwiązał z pozwanymi stosunek pracy. W związku z rozwiązaniem stosunku pracy pozwani nabyli prawo do odprawy przysługującej im w związku z likwidacją szkoły lub zmianami organizacyjnymi. Pozwanym wypłacono odprawę w wysokości po 15.300zł brutto każdemu. Pozwani odwołali się od wypowiedzenia im stosunków pracy. Przed Sądem Rejonowym w Koninie toczyła się sprawa z ich powództwa przeciwko powodowi o sygn. akt IV P 247/12. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 20.05.2013 r. przywrócono powodów J. B. (1) i M. S. (1) do pracy u pozwanego Gimnazjum Nr (...)w K. na poprzednio zajmowane stanowisko w dotychczasowym wymiarze godzin. Sąd Okręgowy w Koninie wyrokiem z dnia 26.11.2013 r. w sprawie o sygn. akt III Pa 34/13 oddalił apelację pozwanego Gimnazjum Nr(...) w K..

(dowód: akta sprawy IV P 247/12)

Pismem z dnia 22.01.2014 r. powód wezwał pozwanych do dobrowolnego zwrotu nienależnych odpraw w terminie 14 dni od daty wezwania. Mimo wezwania pozwani nie zwrócili żądanych kwot.

(dowód: pismo z dnia 22.01.2014 r. k. 10 akt IV P 16/15 i akt IV P 15/15)

Z dniem 31.08.2014 r. powód ponownie wypowiedział pozwanym umowy o pracę. Pismem z dnia 01.09.2014 r. powód powiadomił pozwanych, że przysługująca im z tytułu rozwiązania stosunku pracy odprawa została pomniejszona o nienależną odprawę wypłaconą w 2012 r. Pozwani otrzymali po 582 zł brutto.

(dowód: pismo z dnia 01.09.2014 r. k. 9 akt IV P 16/15 i akt IV P 15/15)

Pozwani nie uznali tego sposobu rozliczenia i zgłosili sprawę do Państwowej Inspekcji Pracy, zarzucając pracodawcy, że odprawa w 2014 r. nie została wypłacona w całości. Państwowa Inspekcja Pracy nakazała powodowi wypłacić pozwanym odprawy z tytułu rozwiązania z dniem 31.08.2014 r. stosunku pracy. W dniu 19.11.2014 r. powód wypłacił pozwanym odprawy.

(dowód: okoliczność bezsporna, wystąpienie z dnia 12.11.2014 r. k. 139)

Pismem z dnia 24.11.2014 r. powód wezwał pozwanych o zwrot wypłaconej odprawy z 2012 r. Mimo upływu wyznaczonego terminu pozwani nie zwrócili żądanych kwot.

(dowód: pismo z dnia 24.11.2014 r. k. 8 akt IV P 16/15 i IV P 15/15)

Pozwany M. S. (1) zużył pieniądze otrzymane tytułem odprawy w 2012 r. Po wypowiedzeniu umowy o pracę pracował jedynie na pół etatu. Żona otrzymywała wynagrodzenie w wysokości najniższej krajowej. Otrzymane środki finansowe przeznaczono na bieżące potrzeby. Pozwany choruje na dolegliwości bólowe kręgosłupa. Małoletnia córka pozwanego jest alergikiem, a żona ma problemy zdrowotne z przewodem pokarmowym, co wymaga wizyt lekarskich i ciągłego leczenia. W okresie trudności finansowych pomagali pozwanemu teściowie.

(dowód: zeznania świadka W. W. k. 85v, zeznania świadka M. S. (2) k. 85v, zeznania pozwanego M. S. (1) k. 134 i verte)

Pozwany J. B. (1) również zużył pieniądze otrzymane tytułem odprawy w 2012 r. Przeznaczone zostały na bieżące życie. Żona pozwanego ma problemy zdrowotne z przewodem pokarmowym, a dziecko często „łapie” infekcje. Od września 2014 r. pozwany pracuje jako kierowca w transporcie międzynarodowym, a w okresie między zwolnieniem a przywróceniem do pracy, tj. od sierpnia 2012 r., pracował jako nauczyciel na pół etatu. Żona pozwanego w latach 2013-2014 r. pracowała w pizzerii na pół etatu, uprzednio od września 2012 r. odbywała 3- miesięczny staż z Urzędu Pracy.

(dowód: zeznania świadka W. B. k. 85v- 86, zeznania świadka J. B. (2) k. 86, zeznania pozwanego J. B. (1) k. 133v- 134)

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków W. W., M. S. (2), W. B. i J. B. (2), gdyż były one spójne, logiczne i korespondowały ze sobą.

Z tożsamyh powodów za wiarygodne Sąd uznał zeznania B. K.- dyrektora powoda.

Sąd nie miał też powodu, by odmówić wiarygodności zeznaniom pozwanych. Były one szczerze, logiczne, znalazły potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach.

Dokumenty, na podstawie których ustalono stan faktyczny Sąd uznał za całkowicie wiarygodne, bowiem autentyczności i prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionowały strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenia powoda okazały się zasadne.

Zgodnie z treścią art. 410 § 2 kc świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Do świadczenia nienależnego stosuje się przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, w szczególności art. 405 kc, który mówi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe do zwrotu jej wartości. Na podstawie art. 300 kp przepisy te znajdują odpowiednie zastosowanie na gruncie niniejszej sprawy.

Bezspornym było, że pozwani otrzymali od powoda w 2012 r. odprawy z tytułu rozwiązania z nimi stosunku pracy na skutek likwidacji szkoły lub zmian organizacyjnych (tj. odprawy przewidziane w ustawie z dnia 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników). Wysokość tych odpraw wyniosła po 15.300 zł brutto dla każdego z pozwanych. Pozwani odwołali się jednak od wypowiedzenia stosunków pracy, a w wyniku toczącego się w tym przedmiocie postępowania zostali do pracy przywrócenii wyrokiem z dnia 20.05.2013 r. Na mocy tego prawomocnego wyroku odpadła zatem podstawa świadczenia dokonanego przez pracodawcę na rzecz pozwanych, a świadczenie to zakwalifikowane zostało jako nienależne. W toku postępowania pozwani w zasadzie nie kwestionowali tej okoliczności. Pozwani wskazywali jednakże, że wzbogacenie, które otrzymali zostało zużyte i dlatego uważali, że nie są zobowiązani do zwrotu. Jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11.09.2007 r. (II PK 21/07, LEX nr 896051) odprawa pieniężna przewidziana w art. 8 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy z 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, przysługuje pracownikowi wyłącznie wówczas, gdy z przyczyn wskazanych w tej ustawie nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę. Dlatego świadczenie to staje się wymagalne dopiero z chwilą rozwiązania łączącego strony stosunku pracy. Prawo do odprawy pracownik zachowuje zatem tylko wtedy, gdy do rozwiązania umowy o pracę doszło rzeczywiście z przyczyn określonych w ustawie. W takim przypadku odprawa jest świadczeniem należnym pracownikowi niezależnie od odszkodowania zasądzonego na jego rzecz na podstawie art. 45 § 1 k.p. ze względu na "formalne" wadliwość wypowiedzenia. Pracownik, który - odwołując się od wypowiedzenia umowy o pracę, złożonego na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników - domaga się przywrócenia do pracy, powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu odprawy przewidzianej w art. 8 ust. 1 tej ustawy, niezależnie od tego, czy kwestionuje istnienie przyczyny wypowiedzenia.

W myśl art. 409 k.c. z kolei obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Liczenie się z obowiązkiem zwrotu świadczenia oznacza wiedzę o tym, że świadczenie stało się lub może stać się nienależne. Pracownik, występując z żądaniem uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy zawsze zmierza do usunięcia wywołanego przez wypowiedzenie skutku w postaci rozwiązania stosunku pracy. Musi zatem liczyć się z tym, że w przypadku uwzględnienia jego żądania odpadnie podstawa wypłaty odprawy, a wypłacona odprawa stanie się świadczeniem nienależnym, czego konsekwencją będzie powstanie obowiązku jej zwrotu. Bez znaczenia jest to, na co zostały zużyte otrzymane środki pieniężne. Sąd nie twierdzi, że sytuacja pozwanych nie była trudna na skutek utraty pracy, ale nie może to przesądzać o zasadności ich racji. Twierdzenie, że inspektor z Państwowej Inspekcji Pracy zapewniał, iż nie będą musieli zwracać odpraw pozostaje w sprzeczności z wystąpieniem jakie Państwowa Inspekcja Pracy wystosowała do powoda w dniu 12.11.2014 r. Jakkolwiek nakazano w nim, by powód wypłacił pozwany odprawy w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z dniem 31.08.2014 r., to powołano się odnośnie wcześniej wypłaconych odpraw na cytowane powyżej orzeczenie Sądu Najwyższego. Interwencja PIP związana była przecież z brakiem zgody pozwanych na potrącenie jakiego dokonał powód między odprawami z 2012 i 2014 r., co wg PIP było niedopuszczalne. Nie oznaczało to jednakże, że otrzymanej odprawy z 2012 r. nie będzie trzeba zwracać, ani nie należało traktować jako przyzwolenia na spożytkowanie otrzymanych środków finansowych.

W związku z tym w punkcie 1 i 2 wyroku zasądzono od pozwanych J. B. (1) i M. S. (1) kwoty po 15.300 zł od każdego z nich z ustawowymi odsetkami od dnia 11.12.2014 r. (pozwany J. B. (1)) i od dnia 18.12.2014 r. (pozwany M. S. (1)) do dnia 31.12.2015 r. i ustawowymi odsetkami w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i 3,5 punktów procentowych od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu w punkcie 3 i 4 wyroku orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2002.163.1349), tj. w brzmieniu sprzed 1 sierpnia 2015 r. Na zasądzono od każdego z pozwanych koszty procesu złożyły się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie po 2400 zł oraz opłata sądowa od pozwu w wysokości po 765 zł.

SSR Kinga Śliwińska- Buśkiewicz